

Beslut

efter planerad kvalitetsgranskning vid Kila skola i Sala kommun

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19-20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en kvalitetsgranskning på Kila skola avseende verksamhetens kvalitet i förhållande till mål och andra riktlinjer. Kvalitetsgranskning ska belysa hur väl skolorna klarar sitt uppdrag att ge varje elev förutsättningar att nå de nationella målen. Målen och riktlinjerna framgår framför allt av den läroplan och de kursplaner eller motsvarande styrdokument som gäller för utbildningen.

Läsanvisning

Skolinspektionen bedömer skolans arbetssätt inom fyra områden. Inom varje område bedöms om skolan uppfyller Skolinspektionens kvalitetskriterier i hög utsträckning, i flera delar eller i låg utsträckning. Om en skola bedöms uppfylla kvalitetskriterierna i låg utsträckning eller i flera delar anger Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas och visar på vilka punkter. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs också av huvudmannen. Om en skola bedöms uppfylla kriterierna i hög utsträckning begär inte Skolinspektionen någon redovisning men kan ge framtidsytande kommentarer i beslutet.

Beslut:

Skolinspektionen bedömer att kvalitetskriterierna uppfylls vid Kila skola i följande utsträckning:

Rektors ledarskap

Rektorn leder och styr i flera delar skolans utveckling, men ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver säkerställa att det sker ett lärande i kollegiet som ger tydliga avtryck i lärarnas undervisning.

Undervisning

Undervisningen främjar i flera delar elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden, men ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn och lärarna behöver tillsammans utveckla undervisningen så att all undervisning är strukturerad och varierad.

Trygghet och studiero

Skolan arbetar i flera delar så att utbildningen präglas av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete, men ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver tillsammans med lärarna skapa samsyn och gemensamma förhållningsätt i arbetet med att upprätthålla studiero som efterlevs av alla lärare.

Bedömning och betygssättning

Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i omdömen och betyg ges i flera delar, men ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver se till att lärarna använder sig av olika metoder för att göra likvärdiga bedömningar.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den **18 juni 2026** redovisa till Skolinspektionen vilka förbättringsåtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområdena.

Redovisningen skickas via e-post, till skolinspektionen.stockholm@skolinspektionen.se, eller per post till, Skolinspektionen, Box 23069, 104 35 Stockholm. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr SI 2024:9883) i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömning

Nedan redovisas Skolinspektionens bedömning för respektive område.

Rektors ledarskap

Författningsstöd

1 kap. 5 §, 2 kap. 9-10 och 34 §§, 4 kap. 4-7 §§ skollagen

Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Skolans uppdrag, Varje skolas utveckling, 2.1 Normer och värden, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden, 2.8 Rektorns ansvar

Skolinspektionen bedömer följande: Rektorn leder och styr i flera delar skolans utveckling, men utvecklingsområden finns.

Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningen utifrån vad som framkommit vid intervjuer med rektor, lärare och elevhälsa samt inkommen dokumentation och offentlig statistik.

Rektorns uppföljning och analys

Rektorn följer kontinuerligt och på olika sätt upp skolans kunskapsresultat, undervisningens genomförande samt lärares förutsättningar, men följer inte upp att värdegrundsarbetet integreras i ämnesundervisningen.

Rektorn gör en bred uppföljning av kunskapsresultaten som omfattar såväl betyg och omdömen som resultat från nationella prov och bedömningsstöd och resultaten följs upp utifrån kön. Uppföljningen sker regelbundet under året, exempelvis under klasskonferenser, samt vid terminsslut. Rektorn skaffar sig en tydlig bild av styrkor och utvecklingsbehov i undervisningen genom att delta i möten med såväl lärare som elevhälsopersonal och genom lektionsobservationer som utförs av rektorn själv eller av specialläraren. Rektorn tar löpande del av lärares planeringar och lärarna gör vid läsårets slut ett så kallat pedagogiskt bokslut, i vilket lärarna beskriver och utvärderar sin egen undervisning och beskriver framgångsfaktorer och utvecklingsområden. Även detta bokslut ligger till grund för rektorns uppföljning av undervisningen. Rektorn följer dock inte upp att värdegrundsuppdraget integreras i undervisningen. Lärarnas förutsättningar att bedriva undervisningen följer rektorn upp genom samtal med lärare under medarbetarsamtal och arbetsplatsträffar. Den analys som rektorn gör omfattar olika nivåer, från individnivå till klass- och skolnivå. I analysen jämför rektorn resultat mellan elevgrupper och sätter resultaten i relation till hur undervisningen har genomförts och det utvecklingsarbete som bedrivits. Rektorn uppger att det har varit svårt att göra jämförelser över tid då det inte funnits något fungerande system för att samla in

kunskapsresultat i kommunen och eftersom det skett många rektorsbyten på skolenheten under de senaste åren. Lärarna och elevhälsan deltar under exempelvis arbetslagsmöten och klasskonferenser i att analysera undervisningen och skolans kunskapsresultat, dock framgår av granskningen att tillfällen för analys inte alltid blir av och att lärarna önskar mer ledning av rektorn i hur analysen ska gå till. Utifrån lärarnas och elevhälsans analyser och lärarnas pedagogiska bokslut samt den egna uppföljningen gör rektorn en övergripande analys av skolans samlade resultat. Rektorn har dragit tydliga slutsatser och söker förklaringar till olika resultat. Exempelvis har rektorn identifierat att kunskapsresultaten i svenska och matematik är låga. Förklaringar som rektorn har funnit är att eleverna behöver utveckla sina kunskaper såväl i skrivande som i läsning av längre texter i ämnet svenska, samt att de i ämnet matematik behöver utveckla sina kunskaper i problemlösning. Rektorn har i sin analys av effekten av pågående utvecklingsarbete inom ämnet svenska uppmärksammat att arbetet inte har haft samma positiva effekt på elevernas resultat på mellanstadiet som på lågstadiet, något rektorn tror har att göra med lärarbyten på mellanstadiet. Rektorn har även identifierat att undervisningen inte i tillräckligt hög grad anpassas till alla elever, utan ofta är anpassad efter en medelnivå samt att eleverna inte ges tillräcklig möjlighet till inflytande över undervisningen.

Rektorn fattar beslut om utvecklingsinsatser och resursfördelning och dessa har tydliga kopplingar till de behov som har identifierats. För att möta elevernas behov av att utveckla läs- och skrivkunskaper samt problemlösning i matematik har försteläraren bedrivit ett utvecklingsarbete inom dessa områden med mål och aktiviteter som lärarna ska genomföra löpande i sin undervisning. Under föregående läsår påbörjades ett utvecklingsarbete kring differentierad undervisning i syfte att bredda undervisningen för att möta alla elevers behov genom ledning och stimulans samt öka elevinflytandet. Detta arbete har fortsatt under innevarande läsår. Rektorn fattar beslut om hur resurser ska fördelas och omfördelas utifrån de fortlöpande analyser som görs tillsammans med lärare, elevhälsa och specialpedagoger från den centrala stöd- och utvecklingsenheten.

Rektorns ledning och organisation

Rektorn skapar förutsättningar för lärare att samverka, men försäkrar sig inte om att det sker ett lärande i kollegiet som ger avtryck i undervisningen. Rektorn har organiserat så att det finns möjlighet för lärarna att samverka kring planeringen av undervisningen och det kollegiala lärandet. Det finns tid avsatt för samverkan mellan lärare och elevhälsan och mellan lärare, och rektorn har organiserat möten för kollegialt lärande. De olika mötesformerna har tydligt uttalade syften och agendor som rektorn styr. Exempelvis har lärarna var tredje vecka

möjlighet att delta på elevhälsoteamets möten och utöver det sker spontana möten mellan lärarna och olika funktioner inom elevhälsan. Arbetslagen har tid avsatt varje vecka för såväl arbetslagsmöte för respektive stadie, som möte mellan alla lärarna. För att skapa möjligheter för lärarnas kollegiala lärande har rektorn organiserat möten som skolan kallar för pedagogisk konferens och pedagogiskt café. En del av utvecklingsarbetet är också tänkt att utföras under arbetslagsmöten. Under pedagogiska konferenser, pedagogiska caféer och arbetslagsmöten är planen att fokus ska ligga på de planerade utvecklingsområdena. Dock framgår av granskningen att de möten som rektorn har organiserat för inte alltid genomförs som planerat av lärarna och att rektorn inte heller säkerställer att lärarnas samverkan och kollegiala lärande äger rum och ger tydliga avtryck i undervisningen. Det är olika hur lärarna genomför sina arbetslagsmöten och arbetslagsmötena på mellanstadiet prioriteras inte av lärarna. Istället används tiden ofta till exempelvis lärares möten med vårdnadshavare och överlämningar till högstadiet. Lärarna på mellanstadiet uppger att de inte är medvetna om att rektorn har satt en agenda för innehållet på arbetslagsmötena. Då försteläraren som ska leda lärarnas utvecklingsarbete varit frånvarande en längre tid har utvecklingsarbetet inte genomförts i den omfattning som rektorn planerat för, uppger rektorn. Därutöver har rektorn inte i tillräcklig omfattning följt upp att det sker ett lärande i kollegiet som ger avtryck i undervisningen. Rektorn uppger att det beror på att rektorn inte har haft möjlighet att delta så mycket i undervisningen eller under de olika utvecklingsmötena samt att målen för utvecklingsinsatserna är generella, vilket gjort det svårt att mäta och se framsteg.

Rektorn tydliggör skolans gemensamma arbets- och förhållningssätt, men säkerställer inte att de tillämpas av alla lärarna. Skolan har gemensamma rutiner och förhållningssätt, exempelvis rutiner kring elevers frånvaro och hantering av kränkningar. Rektorn informerar om gemensamma rutiner och förhållningssätt vid läsårsstart samt upprepar dem vid behov. Varje läsår deltar lärarna i arbetet med att gå igenom de gemensamma ordningsreglerna och skapa samsyn kring dem. Trots att rektorn går igenom och tillgängliggör dokument som beskriver de gemensamma arbets- och förhållningssätten finns det lärare som inte känner till eller upprätthåller gemensamma rutiner, exempelvis kring frånvarorapportering. Rektorn är medveten om att det finns lärare som inte följer det som bestämts och för enskilda samtal med lärare när hen uppmärksammas på det.

Skolan har vid tillfället för granskningen ingen obehörig lärare, men det finns en plan för att introducera obehöriga lärare. Det finns även en plan för att introducera nyanställda lärare, men den har inte följts fullt ut för nyanställda lärare som påbörjat sin anställning under innevarande läsår.

Rektorns ledning av skolans jämställdhetsarbete

Rektorn ger viss ledning och styrning kring frågor som rör skolans jämställdhetsarbete, men leder inte ett strategiskt jämställdhetsarbete. Rektorn följer upp och analyserar kunskapsresultat och trygghetsresultat och samtar med lärare om undervisningen utifrån aspekten kön. Analysen försvåras av att det är ett mycket ojämnt antal flickor respektive pojkar i de olika klasserna och i skolan överlag. Rektorn har trots det identifierat att flickor upplever studien lite mindre tillfredställande än pojkar, men ingen särskild åtgärd har vidtagits ur en könsaspekt. Granskningen visar att det är olika hur medvetet lärarna arbetar med jämställdhet i undervisningen. Det finns lärare som medvetet utvärderar sin egen undervisning utifrån ett könsperspektiv, men det finns också lärare som inte uppmärksammar kön kopplat till undervisningen, liksom det finns lärare som samtar med eleverna om jämställdhet och de som inte gör det. Det framgår av utredningen att rektorn inte ger direktiv kring hur lärare eller elevhälsa ska arbeta med jämställdhet och rektorn uppger att det inte har varit ett prioriterat område.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver säkerställa att det sker ett lärande i kollegiet som ger tydliga avtryck i lärarnas undervisning.

Motiveringen till utvecklingsområdet är att den kollegiala samverkan som sker på skolan mellan lärare och elevhälsa inte gett några större gemensamma avtryck i lärarnas undervisning. Det riskerar medföra att lärarnas undervisningsmetoder blir alltför ensidiga och att lärarna inte lyckas anpassa sin undervisning utifrån elevgruppernas behov.

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn ser till att det planerade kollegiala lärandet äger rum och att rektorn konkretiserar de effekter som rektorn förväntar sig av arbetet. I arbetet med det kollegiala lärandet bör samverkan mellan lärarna och erfarenhetsutbytet kollegor emellan stå i centrum. Vidare bör rektorn följa upp att det kollegiala lärandet ger konkret avtryck i lärarnas undervisning. Det kan till exempel ske genom att rektorn utifrån uppsatta mål för det kollegiala lärandet observerar lärares undervisning. Dessa mål kan med fördel även användas vid lärares utvärdering i de så kallade pedagogiska boksluten. För stöd i

arbetet rekommenderas Skolverkets stödmaterial om att planera, organisera och följa upp kollegialt lärande¹.

Undervisning

Författningsstöd

1 kap. 4 §, 3 kap. 2 och 5 §§, 4 kap. 9 § skollagen

5 kap. 2 § skolförordningen

Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Rättigheter och skyldigheter, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden, 5 Kursplaner

Skolinspektionen bedömer följande: Undervisningen främjar i flera delar elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden, men utvecklingsområden finns.

Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningen utifrån vad som framkommit vid intervjuer med rektor, lärare, elevhälsa och elever samt observationer, inkommen dokumentation och offentlig statistik.

Stimulans och anpassningar utifrån elevers behov och förutsättningar

Lärarna arbetar på olika sätt med att stärka elevernas självförtroende och motivation att lära, men arbetet är inte alltid framgångsrikt. I syfte att stärka elevernas tro på sig själva uppmuntrar och berömmar lärarna elevers prestationer och peppar elever för att de ska fortsätta arbeta. Lärarna arbetar också aktivt för att skapa goda relationer med eleverna för att på så sätt kunna få eleverna att anstränga sig. Lärarna uppger att de har höga förväntningar på eleverna, men ger samtidigt elever lättare uppgifter eller färdigställer delar av uppgifter åt elever för att de ska lyckas genomföra uppgifter. För att motivera eleverna arbetar lärarna med metoder kopplade till yttre motivation så som exempelvis belöningsmetoder. En gemensam metod som lärarna använder är att ge eleverna så kallade utmaningar som kan innebära att eleverna ska lära sig begrepp eller att klassen ska sköta sig på lektionen och därigenom samla poäng som kan bytas mot en belöning. Trots att lärarna använder metoder för yttre motivation uppger funktioner ur elevhälsan, rektorn och lärare att det är svårt att motivera elever och att enstaka elever exempelvis kan lämna klassrummet under lektionerna på grund av brist på motivation. Detta bekräftas av Skolinspektionens lektionsobservationer.

Av granskningen framgår att lärarna till viss del anpassar undervisningens innehåll och arbetssätt så att det stimulerar och utmanar eleverna oavsett

¹ Skolverket (2025). *Planera, organisera och följa upp kollegialt lärande*.
<https://www.skolverket.se/skolutveckling/leda-och-organisera-skolan/leda-personal/planera-organisera-och-folja-upp-kollegialt-larande> [2024-04-10]

hur långt de kommit i sin kunskapsutveckling. Lärarna arbetar aktivt med anpassningar för elever i behov av stödinsatser och lärare samverkar med elevhälsan för att finna extra anpassningar som möter elevernas behov. Exempelvis kan elever få hjälpmedel i form av avskärmningar, hörselkåpor och stressbollar för att underlätta koncentration. Elever som inte kommit så långt i sin kunskapsutveckling kan få lättare uppgifter eller uppgifter som begränsas i omfång. I flera ämnen kan elever som kommit långt i sin kunskapsutveckling få svårare läromedel och det har förekommit att någon elev fått läsa matematik enligt en högre årskurs. Samtidigt uppger rektorn att hen noterat i sin uppföljning av lärarnas undervisning att den i för hög grad är anpassad efter en medelnivå, saknar tillräcklig bredd och att lärarna behöver bli bättre på att ta reda på elevernas behov för att ytterligare kunna anpassa undervisningen utifrån eleverna i de aktuella elevgrupperna.

Elevers delaktighet i undervisningen och i sitt eget lärande

Granskningen visar att lärarna sällan ger eleverna ett reellt inflytande på arbetsformer och innehåll i undervisningen. Lärarna arbetar inte metodiskt för att eleverna ska få utvärdera undervisningen, eller för att involvera eleverna i planeringen av undervisningen. Visserligen får elever framföra sina synpunkter spontant och vissa lärare ber elever att visa med handtecken vad de tyckt om undervisningen. Det förekommer också att elever får påverka undervisningen genom att välja mellan olika aktiviteter och olika frågesporter, men elever uppger i intervju att det sällan sker. Elevernas bild bekräftas av Sala kommuns kvalitetsenkät, halvårsrapport för höstterminen 2024, i vilken synliggörs att över 70 procent av eleverna i årskurserna 3 till 5 upplever att de sällan eller aldrig får vara med och påverka arbetet på lektionen. Däremot har elever möjlighet att beskriva vad de tycker om undervisningen under utvecklingssamtalen.

Lärare utformar undervisningen så att eleverna får möjlighet att reflektera och prova strategier för sitt eget lärande. I intervjuer med lärare och elever framkommer att lärare på olika sätt ser till att elever får möjlighet att arbeta med frågor utan ett givet svar. Exempelvis får elever arbeta med dilemmaövningar kopplade till värdegrundsfrågor och arbeta med källkritik. Därutöver ger lärarna eleverna möjligheter att prova olika strategier för inläring. Till exempel har lärarna på lågstadiet låtit elever prova olika typer av hjälpmedel som stressbollar, hörselkåpor och avskärmningar och sedan välja ut de hjälpmedel som de tycker att de är hjälpta av i undervisningen. Eleverna på mellanstadiet har fått undervisning i olika studietekniker och i källkritik. Eleverna får ibland reflektera kring vad de har lärt sig i slutet av lektioner. Det får eleverna göra genom att visa handtecken för läraren eller delta i digital frågesport.

Målfokus, variation och aktivt lärarstöd

Undervisningen saknar i flera delar struktur och undervisningen är inte tillräckligt varierad för att stimulera och engagera samtliga elever. Visserligen finns det lärare på skolan som varierar undervisningens innehåll och arbetssätt så att eleverna bibehåller sitt engagemang för arbetet under hela lektionen. På skolan finns också en överenskommelse om att lärare ska använda sig av samma didaktiska frågor vid uppstarten av lektioner för att tydliggöra lektionens struktur, med vad och hur eleverna ska arbeta. Dock framgår av granskningen att det varierar mellan lärare om och i vilken utsträckning strukturen följs i undervisningen. Lärare tydliggör inte heller alltid på ett konkret sätt vilka kunskaper eleven ska kunna utveckla i undervisningen och syftet blir därmed inte tydligt för eleverna. Lektionerna avslutas oftast inte med ett sammanfattande avslut. Vidare framkommer av utredningen att lärares undervisning inte är tillräckligt varierad. Undervisningen innehåller endast till viss del variation i växlingen mellan olika arbetsuppgifter och sätt att arbeta på och den varierar inte tillräckligt utifrån olika undervisningsmetoder och material. Exempelvis är undervisningen ofta läromedelsstyrd och innebär att läraren går igenom moment följt av att eleverna arbetar med uppgifter i anslutning till läromedlet, antingen enskilt eller i par. Elever uttrycker i intervju att de upplever att undervisningen inte är stimulerande. Under Skolinspektionens observationer förekommer det undervisning som är obalanserad på så sätt att lektionen innehåller ett stort antal tävlingsaktiviteter med hög intensitet.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn och lärarna behöver tillsammans utveckla undervisningen så att all undervisning är strukturerad och varierad.

Motiveringen till utvecklingsområdet är att undervisningen inte är tillräckligt strukturerad och att det saknas variation av olika arbetsmoment på vissa lektioner samt att det även är otydligt vad gäller syftet med lektioner eller med olika arbetsmoment. Risker med att inte ha en tydlig lektionsstruktur och balans och variation mellan olika arbetsuppgifter är att elever förlorar intresse och motivation för skolarbetet och det kan i sin tur leda till att studien påverkas.

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn tillsammans med lärarna säkerställer att undervisningen varierar och struktureras så att elevernas engagemang för skoluppgifter bibehålls. Med fördel kan rektorn skapa forum där lärarna ges möjlighet att delge varandra exempel på

variation i undervisningen. Inom ramen för variation kan elever möta uppgifter av olika karaktär, olika arbetsformer och variation i hur kunskaper redovisas. Lärarna kan i utvecklandet av undervisningen med fördel lyssna in förslag från eleverna. Vidare bör rektorn försäkra sig om att lärarna använder överenskommen lektionsstruktur med en tydlig inledning som säkerställer att eleverna förstår syftet med arbetsmoment och aktiviteter, samt ett tydligt sammanfattande lektionsavslut. Avslutet av lektionen kan med fördel innebära att elever har möjlighet att utvärdera undervisningen och sitt eget lärande. Genom att skapa en mer varierad och strukturerad undervisning kan elevernas engagemang bibehållas och eleverna kan även ges flera sätt att utveckla och visa sina kunskaper.

Trygghet och studiero

Författningsstöd

3 kap. 2 §, 5 kap. 3 och 5 §§, 6 kap. 6-7 §§ skollagen

Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Grundläggande värden, Förståelse och medmänsklighet, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.8 Rektorns ansvar

Skolinspektionen bedömer följande: Skolan arbetar i flera delar så att utbildningen präglas av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete, men utvecklingsområden finns.

Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningen utifrån vad som framkommit vid intervjuer med rektor, lärare, elevhälsa och elever samt observationer, inkommen dokumentation och offentlig statistik.

Arbetet för trygghet

Personalen arbetar, under ledning av rektorn, medvetet för att skapa trygghet, men inte alla lärare följer gemensamma arbetsrutiner. Det främjande trygghetsarbetet på skolan omfattar aktiviteter och insatser på olika nivåer. Till exempel har trygghetsteamet hållit i en temadag kring trygghet i skolan då eleverna bland annat har fått arbeta med språkbruk och frågan om hur man är en god kamrat. Vidare visar granskningen att förebyggande arbete och åtgärdande insatser utgår från uppföljning och analys av tryggheten på skolan. Exempelvis besvarar elever i alla årskurser enkäter avseende trygghet och bemötande och lärare samtalar med elever om hur de upplever tryggheten. Rektorn leder arbetet med att identifiera behov av insatser, beslutar om insatser och utvärderar tidigare insatta åtgärder i samverkan med personalen och skolans trygghetsteam, som även genomför djupintervjuer utifrån resultaten av kommunens gemensamma trygghetsenkät. Bland annat har rektorn uppmärksammat att elever känt sig otrygga under raster och vid toalettbesök. Eleverna har deltagit i att

analysera trygghetsresultat och fått komma med förslag till åtgärder för att förbättra tryggheten, exempelvis genom klass- och elevråd. Bland annat har rektorn beslutat att skolan ska arbeta med att vissa elever ska vara trivselledare under rasterna med uppdraget att anordna aktiviteter för samtliga elever. Rektorn har också utökat antalet rastpersonal, vilka utrustats med gula västar för ökad synlighet, samt renoverat och försett toaletterna med hasp från insidan. Rektorn har följt upp effekten av insatserna och kunnat konstatera att elevernas upplevelse av trygghet under rasterna har ökat och att eleverna nu upplever att de vågar gå själva på toaletten. Även om personalen har ett i stora delar gemensamt förhållningssätt i trygghetsarbetet, visar granskningen att lärare inte alltid agerar utifrån de kommunicerade arbetsrutinerna. Exempelvis finns det lärare som inte alltid upprätthåller skolans ordningsregler eller följer rutinen för hur kränkningar ska hanteras.

Arbetet för studiero och lugn miljö

Personalen bedriver ett visst arbete för att främja studiero på skolan, men det saknas ett gemensamt förhållningssätt och ett samlat arbete. Lärare använder sig av olika metoder för att skapa och upprätthålla studiero, exempelvis genomtänkt placering, tillsägelser, enskilda samtal med elever och vårdnadshavare. Eleverna är i vissa delar delaktiga i arbetet med studiero. Detta sker till exempel genom att eleverna samtalar om studieron på klassråd och att lärare frågar dem hur de upplever studieron. Eleverna får också så kallade utmaningar av lärarna som innebär att eleverna ska tävla mot lärarna i en poängjakt i syfte att motivera eleverna att upprätthålla studieron. Ett arbete har nyligen inletts för att identifiera områden som lärarna behöver arbeta med för att förbättra studieron. Dock visar Skolinspektionens enkäter att lärare upplever studieron betydligt lägre i förhållande till riket. Såväl lärarna och elevhälsan som rektorn har uppmärksammat att elever återkommande ägnar sig åt annat än skolarbete, att elever lämnar klassrummet under lektioner samt att elever upplever sig störda i sitt skolarbete. Trots att lärarna har samtalat om problem kopplade till studiero och har identifierat att de har olika syn på vad studiero är, vad som skapar studiero samt vilka metoder som är framgångsrika för att upprätthålla studiero, har de inte kommit till samsyn. Både personal och elever beskriver att störande moment hanteras olika av lärarna och att inte alla lärare upprätthåller de klassrumsregler som bestämts. Detta medför att elever utmanar regler och ramar och spelar ut lärare mot varandra. Rektorn uppger att bristande studiero uppstår på grund av att elever saknar motivation för undervisningen, vilket delvis beror på att undervisningen inte är tillräckligt varierad och anpassad till varje elev.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver tillsammans med lärarna skapa samsyn i arbetet med att upprätthålla studiero och gemensamma förhållningssätt som efterlevs av alla lärare.

Motiveringen till utvecklingsområdet är att lärare inte har en samstämmig bild av vad studiero innebär och hur den bör upprätthållas. Det varierar också i vilken grad lärare upprätthåller gemensamt överenskomna regler. Risker med att skolan inte har ett samlat arbete och gemensamt förhållningssätt kring studiero är att det skapar en otydlighet för eleverna vilket kan försvåra arbetet med att skapa studiero.

Skolinspektionen rekommenderar därför rektorn att tillsammans med lärarna diskutera vad som kännetecknar god studiero och vilka faktorer som är betydelsefulla för att eleverna ska kunna koncentrera sig på undervisningen. När det finns en gemensam linje i lärarnas tolerans för olika beteenden och vilka konsekvenser störande moment ger, skapar det en förutsägbarhet och trygghet i elevernas skoldag². Rektorn kan därför till exempel initiera gemensamma diskussioner om förhållningssätt som bör utmynna i gemensamma överenskommelser om hur lärare ska agera samstämmigt. I dessa diskussioner kan rektorn med fördel engagera elevhälsans professioner, utifrån deras roller och funktioner. Eftersom genomförandet av undervisningen i hög grad påverkar studieron, är också arbetet med att variera och strukturera undervisningen så att den utmanar, stimulerar och motiverar alla elever en del i att förbättra studieron på skolan.

² Skolinspektionen (2020). *Skolors arbete med trygghet och studiero. En tematisk analys utifrån beslut fattade inom regelbunden kvalitetsgranskning 2018-2019. Tematisk analys Nr 1.*

Bedömning och betygssättning

Författningsstöd

1 kap. 9 §, 3 kap. 14 §, 10 kap. 20 a § skollagen

9 kap. 20 och 22 b §§ skolförordningen

Lgr22, 2.2 Kunskaper, 2.7 Bedömning och betyg

Skolinspektionen bedömer följande: Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i omdömen och betyg ges i flera delar, men utvecklingsområden finns.

Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningen utifrån vad som framkommit vid intervjuer med rektor, lärare, elevhälsa och elever samt inkommen dokumentation och offentlig statistik.

Rektorns analys av omdömen och betyg

Granskningen visar att rektorn regelbundet följer upp och analyserar lärares bedömningar i syfte att identifiera eventuella avvikelser och att rektorn har tydliga förklaringar till de avvikelser som identifieras. Exempel på avvikelser som rektorn har identifierat är att lärare inte har använt hela betygsskalan och att avvikelsen mellan resultatet på nationella prov och elevernas betyg i matematik i en årskurs var påtaglig. När rektorn noterar avvikelser för rektorn samtal med berörda lärare kring bedömningarna i de aktuella fallen i syfte att ta reda på förklaringar till avvikelserna. I sin analys av orsaken till avvikelserna har rektorn konstaterat att det finns lärare som har anpassat undervisningen efter en medelnivå och därför inte kunnat utnyttja hela betygsskalan vid bedömningen och att elever på grund av ovana vid provsituationen presterat lägre på det nationella provet i matematik än de gjort vid andra kunskapskontroller. Rektor har i sin analys av lärares bedömningar över tid och i jämförelse med andra skolors bedömning konstaterat att det hos lärarna på skolan finns en osäkerhet kring bedömningssituationen. Utifrån resultat av analyserna har rektorn fört återkommande diskussioner i hela lärargruppen kring vikten av att undervisningen erbjuder tillräcklig bredd för att lärarna ska få underlag att använda hela betygsskalan. Rektor har också blivit mer vaksam under exempelvis klasskonferenser för att tidigt uppmärksamma om det finns tecken på att lärare inte använder sig av hela bedömningsskalan.

Kvalitetssäkring av bedömningar, omdömen och betyg

Granskningen visar att rektorn ger lärarna förutsättningar att samverka kring bedömningsfrågor. Rektor organiserar verksamheten så att lärarna regelbundet har möjlighet att diskutera frågor som rör bedömning, tolkning av styrdokument och elevprestationer under exempelvis klasskonferenser och arbetslagsmöten. Dock framgår av utredningen att lärarna på

mellanstadiet ofta använder arbetslagstiden till annat än det som planerats. Vidare organiserar rektorn så att lärarna samverkar med lärare i andra skolor i kommunen kring rättning och bedömning av nationella prov. För lärare i ämnen som inte har nationella prov organiserar kommunen gemensamma träffar som bland annat handlar om bedömningsfrågor. Till lärare som är ensamma på skolan om att undervisa i ett ämne förmedlar rektorn kontakter till lärare i ämnet på andra skolor och då får lärarna själva organisera mötet.

Vidare framgår av granskningen att rektorn endast till viss del ser till att lärarna använder olika metoder för att kvalitetssäkra sina bedömningar. Lärarna använder olika kartläggningsmaterial för att kalibrera sina bedömningar. Exempelvis stäms bedömningarna i varje ämne i årskurserna 4–6 av med ett kartläggningsmaterial kopplat till läroplanskraven och kunskapsmålen. Lärarna i de yngre åldrarna genomför kontinuerliga kartläggningar i exempelvis läsinläring och resultaten av dessa används även som ett stöd i bedömningsarbetet. I de yngre åldrarna använder lärarna också Skolverkets bedömningsstöd och vid bedömning av nationella prov organiserar rektorn tillfällen då lärare gemensamt arbetar med att rätta och sambedöma de oidentifierade proven. Dock visar granskningen att arbetet med att utforma ändamålsenliga bedömningssituationer och hur lärarna kan bedöma olika elevprestationer skiljer sig åt på låg- och mellanstadiet. På lågstadiet samverkar lärarna i viss mån kring detta, men på mellanstadiet diskuterar lärarna inte regelbundet utformningen av ändamålsenliga bedömningssituationer. Elever uppger att de främst får visa sina kunskaper genom skriftliga prov och uppgifter.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver se till att lärarna använder sig av olika metoder för att göra likvärdiga bedömningar.

Motiveringen till utvecklingsområdet är att rektorn inte ser till att lärarna diskuterar metoder för kvalitetssäkring av bedömningsunderlagen. Det riskerar medföra att lärarna inte utgår ifrån ett likvärdigt bedömningsunderlag som möjliggör att eleverna kan visa sina kunskaper på olika sätt, och att lärarna inte kan bedöma eleverna utifrån hela bedömningsskalan.

Skolinspektionen rekommenderar därför rektorn att organisera för hur lärarna ska samverka kring tolkning av betygskriterier, det centrala innehållet och lärares bedömningsunderlag och tillförsäkra sig om att

samtliga lärare deltar i arbetet. Rektorn behöver se till att lärare får tid och möjlighet att tillsammans med kollegor diskutera hur de allsidigt kan utvärdera elevernas kunskaper vid bedömningen och betygssättningen och hur de kan utforma ändamålsenliga bedömningssituationer. Ett professionellt samtal om utformningen av olika underlag kan förbättra likvärdigheten i bedömningen. Arbetet kan med fördel integreras i det pågående utvecklingsarbetet med differentierat lärande.

Beslutet har fattats av Anna Cervell, utredare.

I den slutliga handläggningen har Malin Larsson, utredare (föredragande), och Linn Gustafsson, utredare, medverkat.

Bilaga 1: Underlag för bedömning

Vid granskningsbesöket inhämtas information om såväl styrkor som utvecklingsområden inom verksamheten. Värderingarna i detta beslut grundar sig på:

- Fem lektionsobservationer.
- En gruppintervju med elever.
- En gruppintervju med lärare.
- En gruppintervju med skolans elevhälsa.
- En intervju med rektor.
- Dokumentstudier. Dels de dokument som begärts in från huvudmannen och skolan samt den officiella statistik som finns att tillgå om den aktuella skolan.

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens tjänsteanteckning från besöket för möjlighet till yttrande.

Som underlag för bedömningarna har Skolinspektionens utredare använt sig av bedömningsunderlag, vilka är utformade i enlighet med forskning och beprövad erfarenhet. Bedömningsunderlagen beskriver de områden som utredarna ska granska vid besök på skolenheter.

Bedömningsunderlagen är uppdelade i bedömningsområden. Respektive bedömningsområde är sedan nedbrutet till ett antal punkter. Dessa punkter beskriver mer i detalj vad som ska utredas, för att identifiera var skolans styrkor respektive förbättringsområden finns.

Bedömningsområden

Inom respektive område granskas följande delar:

Bedömningsområde 1: I vilken utsträckning leder rektorn lärarnas utveckling av undervisningen och verkar för elevernas lika rätt till en god utbildning oavsett könstillhörighet? Inom detta område granskas hur rektor arbetar med uppföljning och analys, hur skolans arbete med jämställdhet bedrivs, samt hur rektorn leder och organiserar skolans arbete.

Bedömningsområde 2: I vilken utsträckning får eleverna en undervisning som främjar deras möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden? I detta område granskas om undervisningen är målfokuserad, varierad och innehåller aktivt lärarstöd, om eleverna stimuleras och utmanas i undervisningen utifrån sina behov och förutsättningar, samt om eleverna görs delaktiga i undervisningen och i sitt eget lärande.

Bedömningsområde 3: I vilken utsträckning arbetar skolan så att utbildningen präglas av trygghet och studiero och eleverna kan ägna sig åt skolarbete? I detta område granskas hur skolan arbetar för att skapa en lugn och trygg miljö där det råder studiero.

Bedömningsområde 4: I vilken utsträckning ges lärarna förutsättningar att säkerställa likvärdighet i omdömen och betyg? I detta område granskas hur skolan arbetar med diskussion, analys och kvalitetssäkring i arbetet med omdömen och betyg.

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida: www.skolinspektionen.se

Bilaga 2: Bakgrundsuppgifter

Skolinspektionen besökte skolenheten den 4 och 5 mars 2025. Besöket genomfördes av Malin Larsson och Linn Gustafsson.

Kila skola är en kommunal skola belägen i Sala kommun. Skolan har elever i förskoleklass och årskurserna 1–6. Förskoleklassen ingår inte i granskningen. Vid granskningstillfället går cirka 90 elever i årskurs 1–6. Skolan leds av en rektor som till sin hjälp har en biträdande rektor.